

Jord- och skogsbruksministeriet, Finland
kirjaamo@mmm.fi

2015-02-05

YTTRANDE OM TORNEÄLVENS FISKESTADGA ÅR 2015, FÖRHANDLINGAR MED SVERIGE. MMM 45/443/2015, 2015-01-14

Finsk-svenska gränsälvscommissionen tackar för yttrandebeväran och vill framföra följande synpunkter inför förhandlingarna mellan parterna.

Allmänt

Det är grundat av fiskebeståndens, fiskarnas och andra intressenters synvinkel vid Torneälven att fortsätta med de förändringar som gjordes för år 2014 och som avvek från fiskestadgan; så här blir fisket lättare att förutse. Eftersom laxbeståndet har blivit starkare finns ingen anledning att kraftigt begränsa fisket i älven i år. Ända bör försiktighetsprincip gälla för det finns ingen säkerhet att laxvandring består i samma omfattning som det var 2014.

På grund av att jord- och skogsbruksministeriet har inte motiverat sina förslag går det inte att ta ställning till dem i detta yttrande.

Fiske med fasta redskap på havsområdet

När det gäller laxfiske på havsområdet ska man betona att överenskommelsen mellan Finland och Sverige följs (*gränsälvsöverenskommelsen §2 och Fiskestadga för Torneälvens fiskeområde §1*) och att starttid för fisket är harmoniserat, gemensamt för båda länder. Ett internationellt, mellanstatligt avtal har större vikt än den nationella laxpolitiken.

Om man inte kan komma överens om havsområdets fiskestart med Sveriges myndigheter ska man hitta en kompromiss i förhandlingarna för att gränsälvsöverenskommelsens syfte för lika behandling av områdets befolkning blir verklighet.

På havsområdet ska fiske med fasta redskap regleras så att de mest värdefulla lekfiskar lyckas med uppvandringen. Finland ska eftersträva en förhandlingslösning för terminalfisket efter lax vid Kemi älv så att detta kunde börjas på samma datum med havsfiskets början efter lax vid Torneälvens mynning.

Det finns skäl att ta hänsyn till att för kustområdets yrkesfiskare är försäljning av midsommarfiskar (laxar) viktigt. I år är midsommarafton den 19 juni.

Flytnätfiske på älvsområdet

Flytnät är en effektiv fångstmetod och där är det viktigt att framhäva hållbarhet och måttlighet i fiske. Ett flytnät får vara högst 90 meter och det är ett bra förslag på grund av metodens effektivitet. Dels finns det även stöd för fortsatt bruk av 120 meters nät i området. Däremot förslaget att ta bort två veckoslut under juli vore en stor förändring som skulle reducera tillåtna flytnätfiskedygn (3+2+2 dygn) till tre dygn före midsommar. Förslaget väcker starkt motstånd särskilt hos flytnätfiskerättsinnehavare vid Torneälven.

Det är relevant att flytnätfiskare har skyldighet att rapportera sin fångst på samma sätt som spöfiskare efter lax i Torne älv. Såsom jakt ska fisket regleras och tillsynen skall fungera effektivt och konsekvent. Särskilt då det gäller Nord-Europas och Östersjöområdets viktigaste vildlaxvattendrag och internationellt vattendistrikt. För att kunna uppnå ett hållbart fiskebestånd behöver det förenas med effektiv tillsyn.

För att tillsynen och rapporteringen ska vara effektivt bör man ha information om personer som varit med i flytnätfiskelag vid olika tidpunkter, vad baserar sig rätten på att delta i flytnätfiske på vissa fångstplatser, antalet fångster, laxens vikt, längd och kön. Kravet på rapportering av fångst är bra och ansvaret bör läggas på berörda föreningar. Det behöver dock utredas och tydliggöras vad som är fiskare; kan det vara fiskelag, hemmansägare etc.

Fiskekvot per fiskare per säsong

Fiskekvot per fiskare är ett bra mål som styr mot måttligt och hållbart fiske. Då man vidareplanerar tillämpande av årliga fiskekvoter per fiskare ska man ta hänsyn till det utredningsarbete om fiskerätter som pågår i Torneälven. Utredning av förutsättningarna för flytnätfiske hör till nationella fiskemyndigheter.

Håvfiske

Förslaget är att tillåta håvfiske efter lax och sik i juni på älvsområdets fångstplatser (en fisk per dag per fiskare) är acceptabelt. Håvfiske är ett gammalt fiskesätt och det behöver bevaras för nästkommande generationer. Kommissionen föreslår att håvfiske jämföras med fiske med handredskap (spöfiske) och att samma tider ska gälla för spöfiske som för håvfiske.

Spöfiske

I spöfisket är fiskestadgans §13 regel en fisk (lax) per dag tillräcklig.

Reglerna för spinnflugafiske ska tydliggöras eftersom metoden orsakar konflikter bland spöfiskare och sannolika hudskador förekommer i laxar som frigjort sig från krok (ryckfiske). Tillåtna och förbjudna lintyper och krok (hållfasthet och struktur) bör granskas i detta sammanhang.

Kommissionen föreslår att spöfiske liksom håvfiske ska få fortgå till den 31 augusti.

Ytterligare har det diskuterats inom kommissionen även om möjlighet för catch & release till och med september månads utgång för sådana turistföretag som erbjuder fiskemöjligheter. Kommissionen föreslår att utvärdering görs efter fiskesäsongen.

Havsöringens fridlysning

Förslaget om fridlysning av havsöring är välgrundat för att skydda beståndet. Skyddsåtgärder för havsöring bör dock införas både i älv- och i havsområdet.

Fisketillsyn

För att fiske ska ske enligt fiskestadgan bör älvområdets fisketillyn förbättras avsevärt. Staterna bör i huvudpart stå för kostnader som tillsynen orsakar eftersom samtidigt med fisketillsyn i Torne-Muonioälvarna följs uppfyllelse av gränsöverenskommelsen mellan Finland och Sverige.

Gränsälvskommissionen råder att parterna kommer överens om att effektivisera övervakning av fiske för kommande fiskesäsong samt att parterna förhandlar med myndigheterna för att förstärka tillsynsresurserna.

Informeringen före och under fiskesäsong

Information om fiskeregler ska ges effektivare och i bra samarbete mellan parterna både före och under säsongen. Hänsyn tas till minoritetsspråken. Det bidrar till likvärdighet när det gäller information till människor som har olika språk som sitt modersmål. Det finns behov även för information på engelska.

Praktiska och ansvarsfrågor ska klargöras i god tid före fiskesäsongens början. Ansvaret och kostnaderna för information på de olika språken ligger hos de nationella fiskemyndigheterna.

Traditionella fiskemetoder vid Torneälven

Det finns ökat intresse att kartlägga och demonstera traditionella fiskemetoder i sammanhang med vissa gränsöversridande fiskekulturella projekt vid älven (t.ex. workshop och presentationer av sikhåvning, bygg av laxpata).

Britt-Marie Häggberg
ordförande

Timo Jokelainen
vice-ordförande

Virve Sallialmi
sekreterare

FÖR KÄNNEDOM: Orian Bondestam, Tapio Hakaste/Jord- och skogsbruksministeriet i Finland; Havs och Vattenmyndigheten; Länsstyrelsen i Norrbottens län; Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lapland; Atso Romakkaniemi/Naturresursinstitutet